

maa være paa, en vis Standard, han ikke maa komme ned under; det, der er nødvendigt for hans Livsophold, maa han skaffe sig. Og efterhaanden som Konjunkturerne forandre sig, Varepriserne stige og Arbejdernes Livskrav, Opfattelsen af deres Menneskeværd stiger, maa der ogsaa Tid efter anden foregaa en Forandring, saaledes som vi ogsaa se, der gør med Hensyn til Statens Tjenestemænd.

Det ærede Medlem for Slagelse (Lange) gjorde forleden en Bemærkning til det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen). Sidstnævnte ærede Medlem havde sagt om Udbytningen, at den ikke hørte op, saa længe vi havde det kapitalistiske Samfund, hvortil det ærede Medlem for Slagelse sagde, at der var ingen Udbytning i Danmark. Jeg vil da gerne spørge det ærede Medlem: Hvorfra komme da Formuerne, mon ikke derfra, at den paagældende eller de paagældende tage for sig den Merværdi, der er frembragt ved Arbejdet; hvis det ikke er derfra, saa ved jeg ikke hvorfra. Pengene yngle som bekendt ikke, de skulle gøres frugtbringende gennem andet Arbejde. Det er under Trykket af Forfædrenes, Forgængernes Arbejde, at Nutidens Arbejdere maa leve. Det er de Formuer, der ere skræbete sammen, der virke og mange Gange hindre Arbejderen i at naa frem til bedre Forhold. Men Arbejderen er ikke frit stillet, han skal leve, han skal sælge sin Arbejdskraft, og naar da Adgangen til at faa solgt Arbejdskraften til den for ham nødvendige Pris er lukket, hvad anden Udvej har han da saa end for en Tid at nægte Salget af sin Arbejdskraft.

Dertil kommer ogsaa en anden Ting. Vi leve jo i Storindustriens Periode. Den gamle Tale om, at man kunde komme til en By i et Par Træsko og med fire Skilling i Lommen osv., og naar man havde arbejdet saa og saa længe, fik man Mesterens Datter — hele denne kønne Idyl er jo fuldstændig borte nu. Storindustrien vokser bestandig, Adgangen til selvstændigt Erhverv bliver derved betydeligt mindre. Og saa kan man vel forstaa, at naar Kredsen af dem, der have og faa Adgang til selvstændigt Erhverv, bestandig bliver mindre, ville alle de mange, der ere udelukkede fra Ad-

gangen dertil, ikke vedblivende finde sig i, at de færre, de faa bestemme Vilkaarene for de andre. Dertil kommer, at Storindustrien medfører en stærk Deling af Arbejdet. Ogsaa den er medvirkende til, at man maa have andre Arbejdsforhold, navnlig kortere Arbejdstid end i gamle Dage, idet det mere intensive Arbejde slider mere paa Menneskene. Vareprisernes Stigning spiller selvfølgelig ogsaa sin betydelige Rolle. Naar t. Eks. Arbejdslønnen stiger i England, hvorved der skabes et godt Marked for vort Smør og Flæsk, ligesom i Tyskland for vor Fisk, saa stiger derved Prisen paa Livsfornødenhederne for Arbejderen, men han skal skaffe sig dem alligevel. Men hvordan skal han skaffe sig dem, naar han ikke er i Stand til at skaffe sig de dertil nødvendige Ressourcer i Form af højere Arbejdsløn?

Nu er det maaske muligt, at hvis vi for 40 Aar siden havde haft de Vilkaar, vi nu have, Arbejderne da de fleste Steder vilde have følt sig ganske tilfredse, men jeg noterer det kun som et overmaade glædeligt Tidens Tegn, at Arbejderne ikke vedblivende ere tilfredse med de Kaar, de have. For det er Tegn paa stigende Oplysning hos Arbejderne, en stigende Erkendelse af deres Menneskeværd, og det have de virkelig Lov til at have saavel som alle andre. I øvrigt skal jeg sige, at Utilfredsheden er Fremskridtets Moder. Det kunne vi se Eksempler paa saavel i det politiske Liv som i andre Forhold, og naar det da er saadan, ville naturligvis Arbejderne ogsaa søge at skaffe sig Indflydelse paa deres Arbejdsforhold. Og vi ere heldigvis naaede dertil ogsaa i dette Land, at man saa godt som aldrig nægter Arbejderne at have Medbestemmelsesret gennem deres Organisationer. Det er jo ikke saadan, at det er kommet af sig selv. Det er kun, fordi Utilfredsheden har været saa stærk, Kravene have været saa stærke fra Arbejdernes Side, og deres Magt gennem deres Organisationer er bleven saa stærk, at de kunne skaffe sig den nødvendige Respekt for deres Medbestemmelsesret. Det er ikke for Arbejdernes blaa Øjnes Skyld, at de have faaet dette. Det er kun, fordi de gennem deres Organisationer have skaffet sig Magt. Det er altsaa en Kamp om Fordeling af Udbyttet, der foregaar her,